

навчання іноземної мови в немовних вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* 2016. №37. Том. 3. С. 133–135.

5. Романов І. І. Умови застосування методу кейсів при навчанні іноземних мов. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи* : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 60. Том. 2. С. 98–102. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/23866>
6. Федоришин О.П. Метод кейс-стаді у методиці навчання іноземних мов. *Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2017 року, Рівне*, С. 216–221.
7. Фоменко Т. Застосування кейс-методу під час вивчення іноземної мови в аграрних вишах: зб. тез доп. III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. С. 209–211.

А.М. Самко,

старший науковий співробітник відділу андрагогіки
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У контексті сучасних освітніх змін, зокрема й у системі післядипломної педагогічної освіти, виникає потреба у зміні умов, форм, методів та механізмів навчання. Необхідність безперервного підвищення кваліфікації педагогів в умовах модернізації вітчизняної системи освіти, післядипломної зокрема, актуалізувала проблему розвитку професійної компетентності педагогів.

З цієї точки зору стає цікавим відкрите у педагогіці та психології явище фасилітації (від англ. *facilitate* – допомагати, сприяти, полегшувати) – форма групової роботи для розв'язання складних або дуже важливих проблем; для вироблення рішень підвищеної складності або важливості, досягнення поставленої мети.

Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить, що фасилітація часто розглядається як техніка (технологія, методологія) найчастіше поряд з тьюторством, коучингом, модерацією, медіацією, тренерством, консультуванням. Нині ці техніки активно розвиваються в нашій країні, а фахівці в цих галузях стають усе більш затребувані.

Технологію фасилітації науковці визначають як процес, що передбачає розробку та управління груповою структурою (що необхідно досягти; хто повинен бути залучений; розробка процесу, в якому бере участь група, і послідовності виконуваних завдань; комунікація; досягнення відповідного

рівня участі та використання ресурсів; групова енергія, рушійні сили і здібності учасників; фізичне і психологічне середовище); результат, який допомагає групі стати краще (підвищити якість рішень; підвищити відповідальність щодо прийнятих рішень; значно скоротити час реалізації рішень; поліпшити відносини в групі; посилити особисту задоволеність учасників групи; сприяти організаційному навчанню) [2, с. 151–152].

Педагогічну фасилітацію дослідники розуміють як взаємодію суб'єктів освітнього процесу, яка ґрунтується на засадах гуманізму, толерантності, передбачає нагальний пошук способів і засобів гуманізації навчально-виховного процесу. Педагогічна фасилітація має цілий ряд вимог як до процесу навчання, так і до особистості викладача, особливо до його вміння будувати взаємовідносини зі слухачами. Сутність педагогічної фасилітації у післядипломній освіті полягає у тому, щоб подолати традиційні підходи та перейти до активного, ініціативного у навчанні слухача.

Головною функцією викладача-фасилітатора є полегшення та одночасно стимулювання процесу навчання, тобто вміння створювати відповідну інтелектуальну та емоційну обстановку, атмосферу психологічної підтримки [2, с. 152]. Основними функціями педагога є мотивація, активізація, підтримка, управління. Фасилітація сприяє підвищенню групової ефективності і спрямована на допомогу групі визначити її загальні цілі та специфічні завдання, оцінити їх потреби і розробити плани щодо їх задоволення; управління груповою дискусією та підтримання її в потрібному напрямку; підтримка учасників в оцінці наявних у них навичок і вироблення нових, в управлінні їх власної міжособистісної динаміки.

Потрібно зазначити, що фасилітатор не навчає учасників, а надає їм спеціальні технології групової роботи для створення необхідного продукту, супроводжує пошук рішення [3, с. 157]. Він виконує подвійну функцію: сприяє комфортній атмосфері та плідності обговорення проблеми. Фасилітатор може працювати не тільки з групою, але й в індивідуальному режимі.

Фасилітатор-викладач стежить за тим, щоб кожен педагог відчував себе рівним серед рівних, незалежно від стажу роботи, звання і категорії. Група підтримує різнопланові взаємини, забезпечує підтримку колег, різнобічність порівняння думок, оцінювання. Деструктивні позиції окремих учасників групи зустрічаються розумінням і доброзичливим виправленням. Педагоги отримують різні форми зворотного зв'язку, користуються широкими можливостями самопізнання, відточують свої комунікативні компетенції. Атмосфера солідарності, небайдужості, причетності до вирішення найважливіших проблем й освоєння перспективних методів сприяє знаходженню оптимальних педагогічних рішень, стимулює залучення додаткових зусиль та готовність до ризиків. У процесі взаємодії фасилітатор створює умови для активізації потенційних можливостей слухачів,

усвідомленого навчання, ініціювання нестандартних ідей, самоактуалізації, саморозвитку, свободу вибору при відтворенні вивченого [1, с. 42]. Кожен педагог може бути впевнений, що його вислухають, заохотять творчий підхід й оцінять нові думки. Фасилітатор культивує на заняттях тактовність, об'єктивність, позиціонує професіоналізм, підтримує глибоке занурення в проблему, пошук оригінальних версій. При цьому він не домінує над групою, а грамотно направляє. Викладач-фасилітатор – це «нейтральний» лідер, присутність якого робить процес прийняття рішення легким і ефективним, а атмосферу в аудиторії – творчою, вільною та позитивною [4, с. 49].

До можливих методів фасилітації науковці відносять технології «Open Space», «інтернаціональне кафе», «ідея-лог», «скампер», грейп-коктейлі, динамічну фасилітацію, класичний мозковий штурм, метод Дельфі, стратегію Уолта Діснея, негативний мозковий штурм, дискусію [4, с. 49]. Метод групової роботи в формі «фасилітації» актуальний в обговоренні питань організаційного розвитку, процесі навчання (проведення конференцій, семінарських занять), при стратегічному плануванні, аналізі ситуацій або проблем, виробленню нових ідей тощо.

Зауважимо, що не кожен викладач готовий стати фасилітатором. Крім таких найважливіших якостей, як емпатія, лідерство, комунікативність, рефлексія, він повинен володіти певними техніками, інструментами, моделями поведінки, які задіє в залежності від ситуації, що складається. Фасилітатор відповідає за якість процесу та результату, а група – за зміст. В процесі взаємодії він використовує цілий спектр ролей: лідер, консультант, експерт, сподвижник, промоутер, управлінець, психолог, слухач тощо.

Зберігаючи неупередженість, фасилітатор активно заохочує кожного педагога робити свій внесок в роботу, стежить за правильним розумінням змісту взаємодії, контролює ефективність власних дій, коригує прояв дисфункціональної поведінки (усвідомленого або неусвідомленого прояву невдоволення, прихованого саботажу, випадіння зі спілкування), регулює прагнення до домінування [1, с. 47]. Більш досвідчені фасилітатори вміють створити атмосферу конкурентного співробітництва, що перетворює заняття в евристичне творення (процес відкриттів та винаходів).

Отже, педагогічна фасилітація в освітній діяльності закладів післядипломної освіти – це більш високий рівень навчання, який відповідає сучасним вимогам. При фасилітації навчання викладач має можливість використовувати не догматичні методи та прийоми, а ті з них, які спонукають до творчого засвоєння необхідної інформації, формують вміння міркувати [4, с. 48]. Педагогічна фасилітація дозволяє викладачу зайняти позицію не «над», а «разом», «поруч» зі слухачами. Все це разом дозволяє створити умови для підвищення активності слухачів, оптимізує процес розвитку професіоналізму.

Список використаних джерел

1. Волобуєва, Т.Б. (2018). Фасилітація розвитку професіоналізму педагогов. *Научное обеспечение системы повышения квалификации кадров*. Научно-теоретический журнал. Вып. 3 (36). 41-50.
2. Гвозд'їй, С., Устянська, О. (2019). Професійні ролі викладача вищої школи у підготовці майбутніх фахівців. *Освітологічний дискурс*, № 1-2 (24-25). 141-160.
3. Коробова, І.В. (2013). Реалізація індивідуального підходу до формування методичної компетентності майбутніх учителів фізики. *Наукові записки*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. Вип. 4, ч. 1. 155-159.
4. Хайрутдинов, Р.Р. (2017). О феномене фасилитации в высшем образовании. *Казанский педагогический журнал*. № 1. 45-50.

UDC 811.111:004.77= 111

Lyudmila A. Toryanik,

National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

THE INTERACTIVE APPROACH IN THE CONTEXT OF TEACHING ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES AT THE PHARMACEUTICAL UNIVERSITY

Abstract. The aim of the present research is to examine the methodological potential of interactive approach in the context of teaching English for Professional Purposes at a pharmaceutical university. The discussed methods for interactive learning are feasible in higher pharmaceutical education.

Keywords: interactive methods of learning, communicative competence, get information, creative tasks.

The use of interactive methods of learning is one of the topical issues of the methodology of teaching English as a foreign language. Having been to the USA at the Language Institute to train teaching English methodology the author would like to share the gained knowledge in it. As interactive training is a form of organization of cognitive activities, the aim of which is to create learning environments in which the student feels his success and confidence. It activates the creative activity of students, trains and develops their ability to think critically and objectively.

Having received the qualitative competence of university training students would easily be adapted to the situation in real life in order to become successful in their careers in modern society. Modern communication technologies have made possible access to a huge number of different types of information.

The formation of the English language competence during the students' study at the university is very important for them to acquire knowledge and skills which should ensure future specialists to be successful in the real society. The questions of the formation of the English language competence under the influence of